BRAVE
LOGISTICS

Saimaan Kanavan Neuvottelukunta

Sisävesiliikenteen strategia

Konkreettinen toimenpidesuunnitelma

Lappeenranta 21. tammikuu 2015

15. tammikuu 2015
Pekka Koskinen

Sisällysluettelo

- Työryhmän kokoonpano
- Taustatietoja strategian toteutusssuunnittelusta
- Taustatietoja markkinatilanteesta
- Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen yhteenveto
- Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen muut havainnot
- Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen kärkihankkeet
- Toimenpidesuunnitelman kokonaisuus rahtiliikenteen osalta
- Toimenpidesuunnitelman kokonaisuus matkustajaliikenteen osalta
- Rahtiliikenteen toimenpideohjelma 2015 – 2035, strategiset hankkeet
- Rahtiliikenteen toimenpideohjelma, 2015 – 2035, operatiiviset hankkeet (1-2)
- Matkustajaliikenteen toimenpideohjelma, strategiset hankkeet, 2015 – 2035
- Matkustajaliikenteen toimenpideohjelma, operatiiviset hankkeet, 2015 – 2035

Työryhmän kokoonpano

BRAVE LOGISTICS

- Henrik Sjölund, Helsinki Chartering Oy
- Oscar von Hertzen, Finnshipping Oy
- Markku Pennanen, Joensuun Laivaus
- Kimmo Kuukka, Intercarriers Oy
- Kirsti Laine, Saimaa Travel Oy
- Hannu Kaipainen, Saimaa Terminals Oy
- Jarmo Vauhkonen, Etelä Savon Liitto
- Pekka Koskinen, Brave Logistics Oy, koollekutsuja

- Läsnä kokouksissa
  - Seppo Kykkänen, Saimaan Kanavavaltuutetun toimisto

- Työryhmän kokoukset
  - 3. syyskuu 2014, Mustola
  - 1. lokakuu 2014, Mustola

Taustatietoja strategian toteutussuunnittelusta

BRAVE LOGISTICS

- Saimaan Kanavan Neuvottelukunnan nimeämä työryhmä valmisteli Suomen sisävesiliikenteen strategian (2013), joka liitettiin Suomen Meristrategiaan
- Saimaan Kanavan neuvottelukunnan kokous 3. kesäkuu 2014
  - ”Neuvottelukunta päätti perustaa sisävesiliikenteen strategiatyön jatkoksi työryhmän, joka syventää toimenpideohjelmaa sisävesiliikenteen osalta. Sisävesien toimenpideohjelmatyöhön sisällytettiin Saimaan alueen satamien logistiikan kehittämisselvitys.”
- Toimenpideohjelma on luonnollinen jatko vuoden 2013 strategiatyöhön
- Käydyissä keskusteluissa on todettu, että
  - Saimaan rahtiliikenteen osalta vallitsee epäselvä kuva, mitä Saimaan rahtiliikenne todellisuudessa on
    - **Saimaan rahtiliikenne on valtaosin ulkomaanliikennettä**, jossa Euroopan (ml. Venäjän) satamissa lastanneet laivat purkavat tuontilastinsa Saimaalla ja Saimaalla lastanneet laivat purkavat vientilastinsa Euroopan (ml. Venäjän) satamissa. Saimaan rahtiliikenne on siis ulkomaankauppaa.
    - Saimaalla lastaavat laivat purkavat vähän lastejansa Suomen merisatamissa
    - **Saimaalla on kehittyvä sisäinen liikenne**

Taustatietoja markkinatilanteesta

BRAVE LOGISTICS

- Markkinatilanne
  - Rahtimäärät eivät viime vuosien aikana ole lisääntyneet
  - Varustamojen kannattavuus on huono
- Nykyinen rahtitaso ja varustamoelinkeinon uudisrakenteiden rahoitusongelmat vaikeuttavat uusien alusten rakentamista
- Saimaan laivakalusto (rahti- ja matkustajaliikenne)
  - Saimaan laivakalusto on pääasialllisesti **ulkomaisten varustamoiden omistuksessa**
  - **Saimaan laivakalusto vanhenee** ja muutaman vuoden kuluessa vanhojen laivojen korvaaminen uusilla laivoilla liikenteen turvaamiseski tulee välttämättömäksi

Sisävesiliikenteen strategian yhteenveto

BRAVE LOGISTICS

	Infrastruktuuri	Palvelutarjonta	Teollisuus ja kauppa	Lainsäädäntö ja poliittiset asiat
Rajoitukset	Osavuotisuus	Nykyinen lastipohja mahdollistaa vain täyslaivaliikenteen	Teollisuuden strategiset logistiikan linjaukset	Luotsauksen tuottamismalli, väylämaksulain epäkohdat
Uhkat	Saimaan kanavan ja väyläverkoston ylläpidon rahoituksen turvaaminen	Varustamoiden heikko kannattavuus, rajalliset investointimahdollisuudet uudisrakentamiseen	Teollisuuden siirtyminen pois alueelta/tehtaiden sulkemiset	Ympäristö- ja muun lainsäädännön tulevat vaatimukset (esim. BWM)
Mahdollisuudet	Infran ylläpidon innovatiiviset ratkaisut (esim. Kanavan, sulkujen lämmitys ja pulputtajat)	Rikkidirektiivi (1.1.2015) parantaa Saimaan rahtivesiliikenteen kilpailukykyä	Ympäristöystävällinen kuljetusmuoto, jatkuva kasvava tietoisuus ympäristöystävällisistä kuljetuksista	Uuden väylämaksukäytännön toteuttaminen Saimaalla

Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen yhteenveto

BRAVE LOGISTICS

	Rahtiliikenne	Matkustajaliikenne	Yhteiset asiat
Strategiset kärkihankkeet (5 kpl)	Saimaan kanavan pidemmät sulut, noin 8 - 10 metriä	Uusi viisumityyppi venäläisille matkustajille	TEM rooli riskirahoittajana
	Kanavan vedenpinnan nosto, + 10 cm nykyisestä ylävesirajasta		TEN-T verkosto ja Saimaa. Satamien kehittämisohjelma sisävesistössä tavaran-kuljetuksen, yhdistettyjen kuljetusten ja matkailun osalta.
Operatiiviset hankkeet (9 kpl)	Toimiva ja uskottava jäänmurtotoiminta Saimaalla	Parempi markkinointiyhteistyö Saimaan alueen turistiyritysten välillä. Markkinoinnin kohteena ulkomaiset matkanjärjestäjät.	
	Luotsaus		
	Talviliikenteen tekniset parannukset		
	Kanavan huoltokatkos		
	Liikennekauden pituus		
	Kanavaviranomaisten ja muiden viranomaisten yhteistyön kehittäminen yhdessä venäläisten viranomaisten kanssa		
	Saimaan satamien yhteinen hallinto		
	Ulkoisten muutosten havainnointi		

Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen muut havainnot

BRAVE LOGISTICS

- Saimaan vesiliikenteen tiedottaminen
  - Tiedottamista tulee kehittää nopealla aikataululla
  - Saimaan Kanavan omat nettisivut
  - Liikenneviraston vastuulla
- Saimaa ja TEN-T verkko
  - Saimaan roolista TEN-T verkossa vallitsee epäselvä kuva suomalaisessa keskustelussa
    - Saimaan alueen satamat eivät kuulu TEN-T verkostoon
    - Saimaan alueen vesiväylät kuuluvat TEN-T verkostoon
  - Saimaan vesiväylät ovat Itä-Suomessa ainut liikenneverkon osa joka on nostettu ydinverkkoon
  - EU tason sisävesiliikenteen lobbaus

Tuleva hallitusohjelma

- Sisävesiliikenteen strategian implementoinnin käytännön toimenpiteet tulee saada mukaan tulevan hallitusohjelman valmisteluun

Sisävesiliikenteen strategian toteutussuunnitelman lähtökohdat

BRAVE LOGISTICS

- Paljon hyviä juttuja tekeillä
  - Väylämaksurakenteen muutokset
  - Laitaatsalmen väylä
  - Muurinlämmitys kanavan suluissa
    - On jo neljällä sululla
    - Tavoite kaikille suluille ylä- sekä alakanavan suppilo-osaan
    - Helpottaa liikennettä, parempi liikenteen sujuvuus
    - Ei auta merkittävästi liikennekauden pidentämisessä
- Toteutussuunnitelman aikaikkuna
  - Vuoteen 2025 + 5 vuotta
    - 10 vuotta + 10 vuotta
- Saimaan Kanavan lämminvesiputki
  - Lähtökohtana on hyväksytty, että lämminvesiputki ei ole taloudellisesti mahdollinen ratkaisu tulevalla strategiakaudella, vuoteen 2025 mennessä

Sisävesiliikenteen strategian toteutuksen kärkihankkeet

BRAVE LOGISTICS

Rahtiliikenne	Sulkujen pidentäminen 8 – 10 metriä	Kasvava laivakoko parantaa Saimaan vesiliikenteen kilpailukykyä, parantaa talviliikenteen mahdollilsuuksia sekä lisää kuljetusmääriä
	Kanavan vedenpinnan nosto	Mahdollistaa laivojen lastikapasiteetin paremman käytön. Johtaa pitkällä aikajaksolla rahtihintojen nousun taittumiseen.
Matkustajaliikenne	Venäläisten matkustajien ryhmäviisumi (”viisumivapaus”)	Tavoitteena matkustajamäärän kasvu, joka parantaa liikenteen kannattavuutta, joka puolestaan mahdollistaa investoinnit uusiin aluksiin
Rahti- ja matkustaja-liikenteen yhteiset asiat	TEM rooli riskirahoittajana	Voiko TEM toimia rahti- ja matkustajaliikenteen laivojen riskirahoituksen mahdollistajana?
	TEN-T verkosto ja Saimaa	Selvitetään Saimaan väyläverkoston ja satamien rooli TEN-T verkostossa

Toimenpidesuunnitelman kokonaisuus rahtiliikenteen osalta

BRAVE LOGISTICS

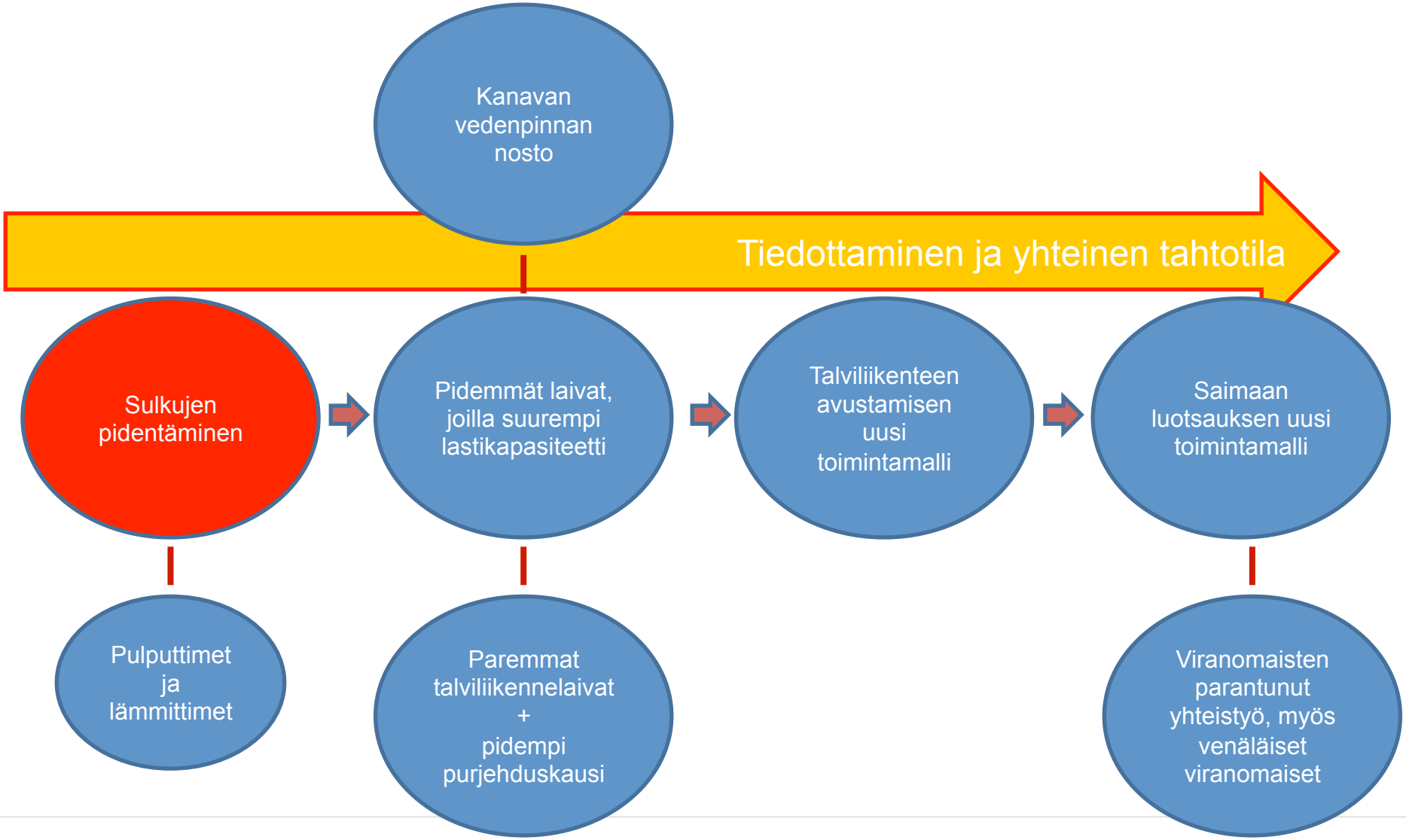

Toimenpidesuunnitelman kokonaisuus matkustajaliikenteen osalta

BRAVE LOGISTICS

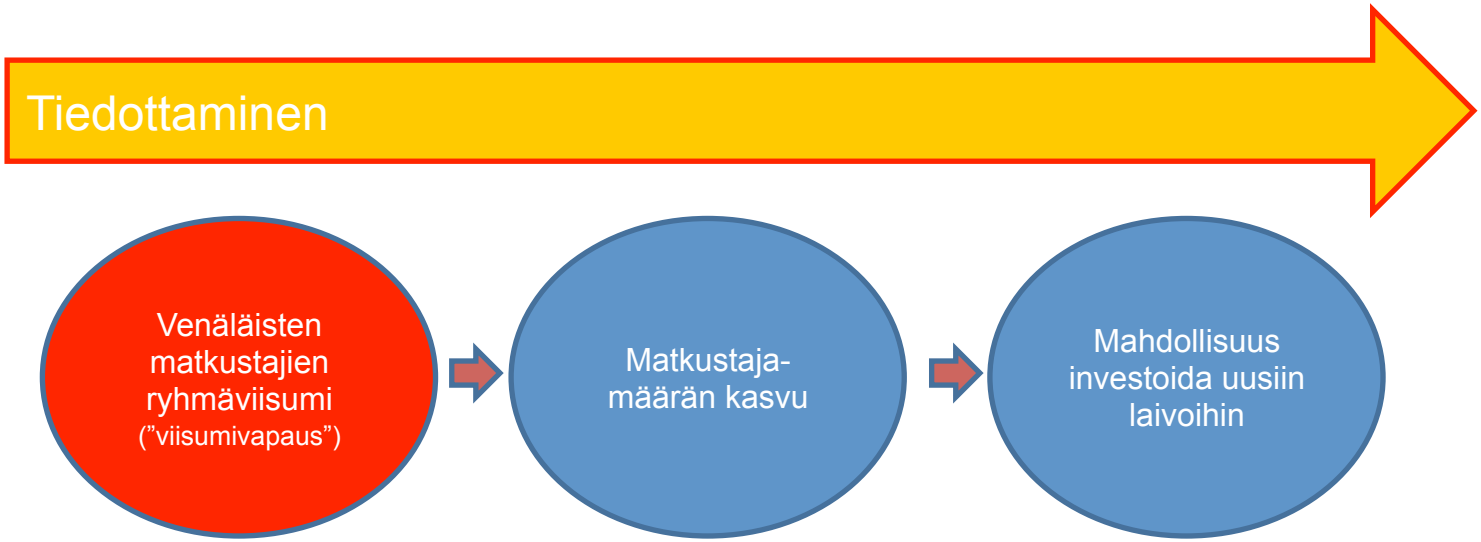

Rahtiliikenteen toimenpideohjelma 2015 – 2035, strategiset hankkeet

BRAVE LOGISTICS

	Toimenpide	Kuvaus	Hyödyt	Aika-ikkuna
1.	**Pidemmät sulut, noin 8 - 10 metriä**	Sulkujen pidentäminen talviseisokkien aikana. Ensisijaisena toimena kustannustehokkaampi vaihtoehto kanavan lämmittämiselle	Sulkujen pidennyksellä Saimaalle sopivien laivojen markkinat kasvavat. Parantaa laivojen lastinottokykyä. Parantaa talviliikennettä. Mahdollistaa kasvavat biokuljetukset. Parantaa liikennöittävyyttä myös merellä.	2016 - 2020
	Pidempien sulkujen vaikutusanalyysi	Liikennevirasto selvittää pidempien sulkujen = pidempien laivojen vaikutukset väylästöön ja satamiin	Selkeä kuva kokonaisuudesta ja investointitarpeesta	2015
2.	**Kanavan vedenpinnan nosto, + 10 cm nykyisestä ylävesirajasta**	Mahdollisuus nostaa kanavan vedenpintaa nykyisestä ylävesirajasta 10 cm:llä. Vaatii vesioikeuden luvan muutosta. Hyödynnetään tehokkaasti Saimaan ja meren vedenpintojen korkeudesta syntyvä kulkusyvyyden kasvun	Nykyisten laivojen lastikapasiteetti paranee	2015
	Vedenpinnan noston analyysi	Liikennevirasto selvittää Vesioikeudelta mahdollisuuden vedenpinnan nostoon		2015
3.	**TEM rooli riskirahoittajana**	Voiko TEM toimia rahti- ja matkustajaliikenteen laivojen riskirahoituksen mahdollistajana?	Mahdollistaa matkustajalaivojen uusinvestointeja	2014 ->
4.	**TEN-T verkosto ja Saimaa**	Selvitetään Saimaan väyläverkoston ja satamien rooli TEN-T verkostossa. Valmistellaan rahoitusanomus TEN –T:lle Saimaan järvialueen kehitykseen.	Mahdollistaa uusien rahoituslähteiden käytön	2014 ->

Rahtiliikenteen toimenpideohjelma, 2015 – 2035, operatiiviset hankkeet (1/2)

BRAVE LOGISTICS

	Toimenpide	Kuvaus	Hyödyt	Aika-ikkuna
1.	**Toimiva ja uskottava jäänmurtotoiminta Saimaalla**	Saimaalla tarvitaan toimiva ja uskottava jäänmurtotoiminta. Murretun ”rännin” leveys ratkaisee talviliikenteen onnistumisen.	Nykyisille laivoilla sujuvampi kulku talvella	2016 - 2017
	Saimaan jäänmurtajaselvitys	Liikennevirasto tekee teknisen ja taloudellisen selvityksen Saimaan uudesta jäänmurtokalustosta	Selkeä pohja päätöksenteolle	2015
	Teollisuuden (vienti, tuonti, Saimaan sisäinen liikenne) kuuleminen	Selvitetään mikä teollisuuden todellinen tarve talviliikenteelle	Talviliikenteen todellinen tarve selvillä	2015
2.	**Luotsaus**	Luotsaus säilyy Saimaalla ja on mitoitettu korkeaan kysyntään. VTS:n uusien palvelumuotojen kehittäminen Saimaan vesiliikenteelle. Organisaatioiden välisen yhteistyön kehittäminen Valmistellaan ja toteutetaan VTS:n ja luotsauksen valtakunnallinen kehityshanke Saimaalla ja Saimaan kanavalla.	Saimaan vesiliikenteen kilpailukyvyn parantaminen	2015 ->
	Kanavaluotsauksen kehittäminen	Eri vaihtoehtojen selvittäminen (esim. kanavaluotsauksesta luopuminen, kanavan läpi ilman luotsia tai linjaluotsikirjalla)	Kustannussäästö laivoille	2015 ->
	Luotsauksen toiminta-, tilaamismallin kehittäminen	Selvitetään ja toteutetaan ne toimenpiteet, joiden avulla luotsauksen tilaamismallia saadaan kehitettyä	Toiminnan tehostaminen tuo kustannussäästöjä	2015 ->
	Luotsauksen maksurakenteen uudelleen arviointi Saimaalla	Maksurakenteen uudelleen arviointi	Kustannnussäästöt	2015 ->
	Luotsien työurien jatkaminen	Trafin sääntöjen uudelleen arviointi eläkkeellä olevien luotsien ammattitaidon hyödyntäminen	Kustannussäästöt Työurien pidentäminen	201t5 ->

Rahtiliikenteen toimenpideohjelma, 2015 – 2035, operatiiviset hankkeet (2/2)

BRAVE LOGISTICS

	Toimenpide	Kuvaus	Hyödyt	Aika-ikkuna
3.	**Talviliikenteen tekniset parannukset**	Jatketaan suunnittelua, kehittämistoimintaa normaalin kunnossapidon yhteydessä ja investointiohjelmaa (pulputtimet ja lämmittimet)	Pulputtumilla ja lämittimillä parennetaan liikennöintiä jääaikana	2015 ->
4.	**Kanavan huoltokatkos**	Järjestelmällinen keskustelu teollisuuden kanssa kanavan huoltokatkoksen ajankohdasta	Liikennekauden tehokkaampi hyödyntäminen	2015
5.	**Liikennekauden pituus**	Liikennekauden aloitus ja lopetus tulisi ilmoittaa/sopia aikaisemmin	Teollisuus voi suunnitellla kuljetuksensa tarkemmin	2014
6.	**Kanavaviranomaisten ja muiden viranomaisten yhteistyön kehittäminen yhdessä venäläisten viranomaisten kanssa**	Toiminnan tehostaminen käytännön esimerkkien avulla. Älyliikenteen osaamisen hyödyntäminen myös liikenteenohjauksessa (älypoijut).	Liikenteen sujuvuuden parantaminen	2014 ->
7.	**Saimaan satamien yhteinen hallinto**	Saimaan satamien yhteinen hanke	Tavoitteena hallinnon tehostaminen ja kustannusten säästö	2015 ->
8.	**Ulkoisten muutosten havainnointi**	Systemaattinen keskustelu alueen toimijoiden kanssa, jotta suuret muutokset saadan selville jo niiden valmisteluvaiheessa	Strategisen tiedon nopeampi jakaminen	2015 ->

Matkustajaliikenteen toimenpideohjelma, strategiset hankkeet, 2015 – 2035

BRAVE LOGISTICS

	Toimenpide	Kuvaus	Hyödyt	Aika-ikkuna
1.	**Uusi viisumityyppi venäläisille matkustajille**	Voidaanko viisumityyppinen matkustajahallinta toteuttaa venäläisille matkustajille Viipurin liikenteessä	Suurempi matakustajamäärä Viipuri – Lappeenranta reitillä	2015 ->
	Uuden viisumityypin selvittäminen	Selvitetään viranomaisilta onko ajatusmalli mahdollinen		2014 ->
2.	**TEM rooli riskirahoittajana**	Voiko TEM toimia matkustajaliikenteen laivojen riskirahoituksen mahdollistajana?	Mahdollistaa matkustajalaivojen uusinvestointeja	2014

Matkustajaliikenteen toimenpideohjelma, operatiiviset hankkeet, 2015 – 2035

BRAVE LOGISTICS

	Toimenpide	Kuvaus	Hyödyt	Aika-ikkuna
1.	**Parempi markkinointiyhteistyö Saimaan alueella**	Saimaan matkailuyrittäjien markkinointiyhteistyön tiivistäminen	Voidaan myydä suurempia palvelukokonaisuuksia	2015

Kiitos